

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Celní úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem Washingtonova 7, Praha 1, proti rozhodnutí Celního úřadu Praha D8 ze dne 10. 11. 2009, č. j. 19996/2009-176500-021, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2015, č. j. 8 A 70/2012 – 87,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce brojil žalobou ze dne 14. 12. 2009 proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 19. 12. 2008, č. j. SPR-3983/08 – 15, a rozhodnutí Celního úřadu Praha D8 ze dne 10. 11. 2009, č. j. 19996/2009-176500-021 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) usnesením ze dne 23. 9. 2010, č. j. 8 Ca 362/2009 – 43, žalobu v rozsahu směřujícím proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů odmítl a ve zbývajících částech ji vyloučil k samostatnému projednání a rozhodnutí pod sp. zn. 8 A 70/2012.

[2] Žalobce za řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí nezaplátil soudní poplatek a podáním ze dne 21. 9. 2015 požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a osvobození od soudních poplatků. Městský soud obě jeho žádosti v záhlaví označeným usnesením

(dále jen „napadené usnesení“) zamítl. V odůvodnění napadeného usnesení zrekapituloval, že žalobce nijak nedoložil své osobní a majetkové poměry, a to i přesto, že jej k tomu městský soud vyzval přípisem ze dne 5. 10. 2015. Výzva k osvědčení majetkových poměrů byla žalobci doručena dne 9. 10. 2015, lhůta poskytnutá k doložení jeho poměrů uplynula dne 16. 10. 2015. Žalobce dne 16. 10. 2015 prostřednictvím faxu pouze oznámil městskému soudu, že mu posílá vyplněné prohlášení o majetkových poměrech. To však městskému soudu nebylo do dne vydání napadeného usnesení doručeno. Žalobce tudíž neosvědčil skutečnosti nezbytné k tomu, aby mohlo být jeho žádostem vyhověno.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž tvrdil, že městský soud hrubě a účelově zkreslil rozhodný skutkový i právní stav věci a napadené usnesení je založeno na domněnkách rozhodujícího senátu, což stěžovatel navrhol ověřit na základě listin založených v soudním spise. Stěžovatel měl za to, že svou žalobu podal řádně, důvodně a včas, a že i jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce byly a jsou objektivně důvodné a řádně a včas městskému soudu prokázané jakož i doložené rozhodnými údaji. Ačkoliv jsou soudy primárně povolány k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům, městský soud stěžovatelovy žádosti řádně nevyřídil. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil. Požádal také o přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti, o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[4] Žalovaný nevyužil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud nepožadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, bod 27., publ. Pod č. 3271/2015 Sb. NSS; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[6] Jelikož stěžovatel vnesl návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, posoudil Nejvyšší správní soud předně důvodnost tohoto návrhu. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. *navrhovatelé, u něhož jsou splněny předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.* Obecně přitom platí, že zastoupení advokátem je podmínkou řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), a proto se při ustanovování zástupce pro toto řízení zvláště nezkoumá, zda je toho nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. V nyní souzené věci, kdy je napadáno usnesení, jímž městský soud neosvobodil stěžovatele od soudních poplatků, se ovšem neuplatní § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (k tomu blíže již zmiňované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 196/2014 – 19, konkrétně jeho bod 29.). Proto Nejvyšší správní soud posuzoval, zda stěžovatel k ochraně svých práv zástupce

pokračování

nezbytně potřebuje. Nyní posuzovaná věc se netýká žádné složité hmotněprávní otázky, je možné o ní rozhodnout bez nařízení jednání a provádění důkazů. Nejvyšší správní soud se před vydáním svého rozhodnutí musel pouze seznámit s listinami založenými ve spise městského soudu a na jejich základě posoudit, zda stěžovatel doložil, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, potažmo pro ustanovení zástupce. [Nakládání se spisem městského soudu a čerpání informací z něj přitom není dokazováním ve smyslu soudního řádu správního (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2015, č. j. 2 As 259/2015 – 41).] Vzhledem k těmto okolnostem Nejvyšší správní soud naznal, že ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nebylo nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele, a proto jeho návrhu nevyhověl.

[7] Nejvyšší správní soud vážil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[8] Předně je vhodné konstatovat, že břemeno tvrzení o nepříznivé majetkové situaci tíží výlučně žadatele a není na soudu, aby z vlastní iniciativy vyhledával skutečnosti, které by žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodňovaly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Přesto, že soud nezjišťuje z úřední povinnosti výdělkové a majetkové poměry účastníka, při posuzování, zda jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nemůže zůstat zcela pasivní. V případě, že účastník vznese návrh na osvobození od soudních poplatků (resp. na ustanovení zástupce), je třeba, aby ho soud vyzval k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů a stanovil mu k tomu přiměřenou lhůtu. Soud zpravidla zašle účastníkovi řízení formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* s tím, necht' tento formulář účastník zašle vyplněný zpět soudu spolu se všemi relevantními doklady, které se vztahují k tvrzeným skutečnostem. Pokud účastník nedoloží soudu rozhodující informace v důsledku opomenutí krajského soudu vyzvat jej k této povinnosti, nelze to klást k tíži účastníku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2012, č. j. 8 As 64/2012 – 12).

[9] Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel požádal „o ustanovení zástupce z řad advokátů a o s tím spojené nezbytné osvobození od soudních poplatků“ dne 21. 9. 2015 (podání na č. l. 82 spisu městského soudu). Svou žádost stěžovatel nikterak neodůvodnil a nedoložil ji žádnými podklady. Městský soud proto v intencích shora zmiňované judikatury zaslal stěžovateli formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*, vyzval jej k vyplnění tohoto formuláře a o jeho zpětné zaslání ve lhůtě sedmi dnů od doručení výzvy (č. l. 84 spisu městského soudu). Současně stěžovatele poučil, že je nezbytné, aby zejména uvedl a přesvědčivým způsobem osvědčil, jaký majetek vlastní, jaké jsou jeho příjmy a pravidelné výdaje, neboť soud nemůže o žádosti rozhodnout bez toho, aby si učinil podrobný a spolehlivý obraz o majetkové situaci stěžovatelovy domácnosti. Výzva byla stěžovateli doručena vhozením do jím užívané schránky dne 9. 10. 2015 (viz doručka na č. l. 84 spisu městského soudu). Lhůta k doložení poměrů uplynula v pátek dne 16. 10. 2015, jak správně uvedl městský soud v odůvodnění napadeného usnesení. Ve spise městského soudu je dále založeno podání stěžovatele datované k 16. 10. 2015, které soudu došlo faxem dne 19. 10. 2015, v němž stěžovatel uvedl, že „v příloze (jen per post) zasílám v uzavřené obálce řádně vyplněný Vámi zasláný formulář PROHLÁŠENÍ ... vč. příloh.“. Stěžovatelovo faxové podání ze dne 16. 10. 2015, jež neobsahuje žádnou přílohu, je však posledním podáním založeným ve spise městského soudu, které stěžovatel během řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí učinil. Ze spisu městského soudu je tedy zřejmé, že stěžovatel svou žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce ve stanovené lhůtě ani později do dne vydání napadeného usnesení nedoplnil. Že stěžovatel neunesl své břemeno tvrzení a důkazní, přitom

není důsledkem opomenutí městského soudu, neboť ten stěžovatele k doložení jeho osobních, majetkových a výtěžkových poměrů vyzval a výzvu mu taktéž řádně doručil.

[10] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel, ač k tomu byl městským soudem vyzván, nedoložil skutečnosti nezbytné pro rozhodnutí o jeho žádostech o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Městský soud proto postupoval správně, když žádostem stěžovatele nevyhověl pro jejich neúplnost.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[11] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[12] O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť o kasační stížnosti rozhodl bezodkladně poté, co mu byl postoupen spis městského soudu a byly provedeny nezbytné procesní úkony.

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemá. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu